

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ.1.07/1.5.00/34.0641

VY_12_INOVACE_ČJL_2-13

Vzdělávací obor: 33-56-H/01 Truhlář

36-67-H/ 01 Zedník

Předmět: Český jazyk a literatura

Tematický oblast: Stylistika

Ročník: 2

Tematický okruh: jazykové vyjadřování, kultivovaný dialog

Anotace: 1. Učitel řízenou besedou vysvětlí pravidla kultivovaného projevu, monologu, dialogu.

2. Žák pochopí základní pravidla, umí navázat kontakt s posluchačem, je schopen udržet pozornost. Umí vhodným způsobem vyjádřit své stanovisko a obhájit jej. Učí se být obratný jasném a srozumitelném vyjadřování. Umí klást vhodné otázky a vhodně formulovat odpovědi.

Použité zdroje:

Kvítková, N. - Helclová, I: Čeština pro učební obory SOU, SPN, Praha 1997

Štěrbová, L. – Vytejková, O: Český jazyk pro 1. až 3. ročník OU, Septima, Praha 1998

Autor: Helena Kalátová

1.9.2012

Obsahová část materiálu

1. Pravidla jazykového vyjadřování

2. Žáci se rozdělí do malých skupinek /dvojic/ a předvádějí různé způsoby dialogů. Společnou řízenou besedou vyučující vede žáky k diskusi nad nevhodnými projevy chování a vyjadřování.

3. Doporučení ke kultivovanému projevu

Ad 1/

Každá společnost se řídí určitými pravidly. I pro jazykové vyjadřování platí zásady, které dodržujeme, aniž bychom si je uvědomovali. Jiné je vyjadřování v rodině, mezi kamarády, jiné při jednání na úřadě, ve škole. Jazykem můžeme odlišit vztahy rovnoprávnosti, vztah mezi osobami mladšími a staršími, podřízeným a nadřízeným. Jazykový projev nás charakterizuje, je dokladem naší kulturnosti, dává i představu o povahových vlastnostech a nevyslovených záměrech. Z toho vyplývá, že nám může pomoci k úspěšnému získání zaměstnání, ale může nás ukázat i v nepříznivém světle. Vždy bychom se měli kontrolovat a vědomě se snažit svým projevem dobře působit.

Ad 2/

Rozdělení do malých skupinek, dvojic a předvádění situačních scének

1. Přivítání a loučení a posouzení vztahu mezi účastníky
 2. Představování/ starší a mladší hráč, žena a muž, nadřízený a podřízený/- podání ruky
 3. Jak se omluvíte v případě, že se nemůžete dostavit na schůzku s kamarádem z Dobříše, na prázdninovou akci ústavu, jste nepřipraveni na vyučování.
 4. Spolužák má prosbu, potřebuje půjčit 100 Kč. Reagujte na jeho prosbu.
 5. Turista se vás ptá na cestu. Odpovězte : a/ vysvětlíte cestu, b/ omluvte se-neznáte město
 6. Jak se zeptat náhodného chodce na ulici, kde bydlí váš kamarád
 7. Kamarád na vycházce vás zve na pivo. Jak odmítneš? / Je ti 16 a restaurace jsou na vycházce tabu,máš plánovanou dovolenku/
- Řízenou besedou se postupně vyhodnotí jednotlivé situace s příklonem i ke zvukové stránce projevu.

Ad3 / Doporučení ke kultivovanému projevu

1. Nelži, nevymýšlej si nepravdy. Lež má krátké nohy!
2. Snaž se situaci řešit klidně, nekonfliktně.
3. Chceš – li něco zjistit v dialogu vol úvodní formulace: Můžu se tě na něco zeptat? Můžu vám vyprávět, co se včera stalo?
4. Naslouchej pozorně druhému, abys poznal, kdy můžeš mluvit ty. Neskákej do řeči!
5. Dialog zahrnuje umění mluvit, ale i poslouchat.

6. V dialogu je nezdvořilé označovat přítomné osoby zájmeny, používej vlastní jména/ Petr tam určitě nebyl, nikoliv“ On tam nebyl.“

7. Opatrně s rozkazovacím způsobem

/Zavři-Bud' tak hodný a zavři, Mohl bys zavřít? Můžeš zavřít? Prosím tě, zavři./

8. Dívej se na druhého, když s ním hovoříš, zvláště v momentě, kdy se tě ptá. Pozoruj jeho gesta i mimiku a sám užívej gest umírněně.

Úvaha k zamyšlení: Jak se chovám já?

Autorem materiálu a jeho částí, pokud není uvedeno jinak je Helena Kalátová. Při zpracování využity výše uvedené učebnice.

Tyto materiály byly vytvořeny za podpory spolufinancování projektu a fondů EU.